

राज्य घाऊक किंमती निर्देशांक तयार करण्यासाठी
कार्यपद्धती निश्चीत करण्यासाठी तज्ज समितीची
स्थापना करणे.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : निर्देशांक-७६०८/प्र.क्र.१०१/का-१४२६
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १८ जुलै, २००८

प्रस्तावना -

देशाच्या / राज्याच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये किंमतीविषयक स्थितीला अनन्यसाधारण महत्व असते. अर्थव्यवस्थेतील किंमती विषयक स्थितीतील चढउत्तार हे काही अंशी अर्थव्यवस्थेची दिशा ठरवित असतात. राज्यातील किंमती विषयक स्थितीतील बदल दर्शविण्यासाठी विविध प्रकारच्या निर्देशांकाचा उपयोग केला जातो. नियोजन विभागाच्या अधिपत्याखालील अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाकडून महाराष्ट्र राज्यासाठी नागरी व ग्रामिण क्षेत्रासाठीचा ग्राहक किंमती निर्देशांक दरमहा तयार केला जाऊन प्रकाशित करण्यात येतो. राज्यपातळीवरील अर्थव्यवस्थेतील चलनवाढ / मुद्रेची क्रयशक्ती मोजणे, पूर्वानुमान करणे, वेतन व महागाईभत्ता निर्धारण करणे, बदलत्या आर्थिक स्थितीचे नियंत्रण करणे इ. बाबींसाठी घाऊक किंमती निर्देशांकाचा उपयोग होतो. या सर्व बाबीं विचारात घेता राज्यस्तरावरील घाऊक किंमत निर्देशांक परिगणित करण्याची पद्धती निश्चित करून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत घाऊक किंमती निर्देशांक नियमितपणे प्रकाशित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्यासाठी घाऊक किंमती निर्देशांक काढण्याचे विचारात असून त्यासाठी आवश्यक ती कार्यपद्धती निश्चित करण्यासाठी श्री.अशोक बसाक, सेवानिवृत्त अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढील प्रमाणे समिती या शासन निर्णयाद्वारे गठित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्याचा घाऊक किंमती निर्देशांक समितीची संरचना.

अ.क्र.	समितीतील पदनाम	समितीतील अध्यक्ष / सदस्यांचे नाव
१	अध्यक्ष	श्री.अशोक बसाक, सेवानिवृत्त अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
२	सदस्य	महासंचालक, केंद्रिय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली किंवा त्यांनी नेमणूक/सूचित केलेले प्रतिनिधी
३	सदस्य	अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२ किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
४	सदस्य	आर्थिक सल्लागार, अर्थ विभाग, रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, मुंबई
५	निमंत्रित सदस्य	विकास आयुक्त, उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, २रा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई-४०००३२.
६	निमंत्रित सदस्य	आयुक्त, कृषि आयुक्तालय, पुणे किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
७	निमंत्रित सदस्य	महानिबंधक, भारतीय खाण ब्युरो नागपूर किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
८	निमंत्रित सदस्य	आयुक्त, पशु संवर्धन, एकात्मिक पाहणी योजना, पुणे १६.
९	निमंत्रित सदस्य	सर व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, पुणे किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
१०	निमंत्रित सदस्य	नियंत्रक अधिकारी, शिधा वाटप नियंत्रण कार्यालय, मुंबई किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
११	निमंत्रित सदस्य	महाव्यवस्थापक, (वाणिज्य) महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी, मुंबई किंवा त्यांनी नियुक्त केलेले प्रतिनिधी
१२	तज्जसदस्य	डॉ.मनोजकुमार पंड्या प्राध्यापक, इंदिरा गांधी संशोधन व विकास संस्था, गोरेगांव, मुंबई
१३	तज्जसदस्य	डॉ.अभय पेठे, प्राध्यापक, अर्थ विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई
१४	तज्जसदस्य	डॉ. संगिता कामदार, प्राध्यापक, नरसी मुनजी इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट स्टडीज, विलेपालै, मुंबई
१५	तज्जसदस्य	डॉ. भंडारी, कार्यकारी अध्यक्ष, महाराष्ट्र इकॉनॉमिक डेव्हलपमेंट कौन्सिल, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मंत्रालयासमोर, मुंबई-४०० ०३२
१६	सदस्य	संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
१७	सदस्य	अपर संचालक (समन्वय), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
१८	सदस्य	अपर संचालक (मुल्यमापन), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
१९	सदस्य	अपर संचालक (इआसंके), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
२०	सदस्य	सह संचालक (राउ), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
२१	सदस्य सचिव	मुख्य संशोधन अधिकारी, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे प्रस्तावित आहे.

- १) राज्यातील घाऊक किंमती निर्देशांकाची अधिकृत मालिका तयार करण्याकरिता योग्य अशा पायाभूत वर्षाची निवड करणे.
- २) घाऊक किंमती निर्देशांकाच्या नव्याने सुरु करावयाच्या मालिकेकरिता अर्थव्यवस्थेतील रचनेनुसार आवश्यक त्या वस्तूंची (Sectorwise Item basket) सूची तयार करणे.
- ३) निवडलेल्या वस्तूंना द्यावयाचे भार (Weighting diagram) निश्चित करून घाऊक किंमती निर्देशांकाच्या मालिकेतील वस्तूंच्या यादीत / संचात समाविष्ट करण्याकरिता योग्य पद्धती विकसित करणे.
- ४) बाजाराच्या किंमतीचे दरपत्रक मिळविण्याकरिता वस्तूंची श्रेणी/दर्जा तसेच बाजारपेठा, केंद्रे व स्त्रोत यांची निवड बाबत शिफारस करणे.
- ५) घाऊक किंमती निर्देशांक संकलनाच्या पद्धतीच्या संबंधीत विषयाबाबत विशेषत: हंगामी वस्तू (seasonal weighting diagram) बाबत शिफारस करणे.
- ६) घाऊक किंमती निर्देशांक प्रकाशित करावयाची नियमितता ठरविणे (साप्ताहिक/ पाक्षिक/मासिक)
- ७) प्रारंभिक स्वरूपात घाऊक किंमती निर्देशांक तयार करून व तपासणी करून त्यास मान्यता देणे अथवा आवश्यक त्या सुधारणा सुचविणे.
- ८) आवश्यकता भासल्यास विषयानुरूप कार्यगट स्थापन करणे.
- ९) बैठकीत चर्चाल्या विषयानुसार व बैठकीच्या कार्यसूचीनुसार निमंत्रित सदस्यांना बैठकीस उपस्थित राहण्याबाबत सूचित करणे.
- १०) घाऊक किंमती निर्देशांक काढण्याच्या कार्यपद्धतीच्या संगणकीकरण करण्याची रुपरेषा ठरविणे.
- ११) उपरोक्त विषयावर सविस्तर अभ्यास / चर्चा करून त्याबाबतच्या शिफारशी शासनास सादर करणे.
- १२) समिती सहा महिन्यामध्ये आपल्या शिफारशी शासनास सादर करील.

३. समितीमधील अशासकीय अध्यक्ष / सदस्यांना विशेष सेवा बाबत मानधन म्हणून प्रत्येक बैठकीसाठी (उपरोक्त समितीच्या अथवा समितीने नेमलेल्या कार्यगटाच्या बैठकीसाठी) उपस्थिती भत्ता रुपये १०००/- अनुज्ञेय

..४..

राहील. तसेच गरजेनुसार नेमण्यात येणाऱ्या अशासकीय विशेष निमंत्रित सदस्यांना सुध्दा हा भत्ता अनुज्ञेय राहील. या समितीच्या अशासकीय सदस्यांच्या मानधनावर रु.५०,०००/- च्या मर्यादेत खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. याबाबत होणारा खर्च मागणी क्र.ओ-८, ३४५४ गणना, सर्वेक्षण व सांख्यिकी, ०२ सर्वेक्षण व सांख्यिकी, ११२ आर्थिक सल्ला व सांख्यिकी, (०३) (०१) नियोजनाकरिता आकडेवारी (योजनेतर) ३४५४०१३३ (१३ कार्यालयीन खर्च) या उपशिर्षाखाली सन २००८-०९ या वर्षासाठी मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून मानधनावरील खर्च भागविण्यात यावा.

५. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या मान्यतेने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४७/०८/सेवा-६, दि.१६/६/२००८ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या WWW.Maharashtra.gov.in या वेबसाइटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक क्रमांक २००८०७१८१२०६३७००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि.ग.मोरे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :- १) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

२) सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

३) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

४) उपरोक्त समितीचे अध्यक्ष/अशासकीय सदस्य/सदस्या, अशासकीय निमंत्रित सदस्य/सदस्या सचिव

५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.

६) महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.

७) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

८) निवासी लेखा परिक्षा, मुंबई.

९) अपर संचालक (समन्वय), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

१०) अपर संचालक (मूल्यमापन), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

११) अपर संचालक (इ.आ.सं.कें), अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

१२) सह संचालक (रा.ऊ.) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
१३) निवड नस्ती (का-१४२६), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे प्रस्तावित आहे.

- १) राज्यातील घाऊक किंमती निर्देशांकाची अधिकृत मालिका तयार करण्याकरिता योग्य अशा पायाभूत वर्षाची निवड करणे.
- २) घाऊक किंमती निर्देशांकाच्या नव्याने सुरु करावयाच्या मालिकेकरिता अर्थव्यवस्थेतील रचने नुसार आवश्यक त्या वस्तूंची (Sectorwise Item basket) सूची तयार करणे.
- ३) निवडलेल्या वस्तूंना द्यावयाचे भार (Weighting diagram) निश्चित करून घा.किं.निर्देशांकाच्या मालिकेतील वस्तूंच्या यादीत / संचात समाविष्ट करण्याकरिता योग्य पद्धती विकसित करणे.
- ४) बाजाराच्या किंमर्तीचे दरपत्रक मिळविण्याकरिता वस्तूंची श्रेणी/दर्जा तसेच बाजारपेठा, केंद्रे व स्त्रोत यांची निवड बाबत शिफारस करणे.
- ५) घाऊक किंमती निर्देशांकाच्या संकलनाच्या पद्धतीच्या संबंधीत विषयाबाबत विशेषत: हंगामी वस्तू (seasonal weighting diagram) बाबत शिफारस करणे.
- ६) घाऊक किंमती निर्देशांक प्रकाशित करावयाची नियमितता ठरविणे (साप्ताहिक/ पाक्षिक/मासिक)
- ७) प्रारंभिक स्वरूपात घाऊक किंमती निर्देशांक तयार करून व तपासणी करून त्यास मान्यता देणे अथवा आवश्यक त्या सुधारणा सुचविणे.
- ८) आवश्यकता भासल्यास विषयानुरूप कार्यगट स्थापन करणे.
- ९) बैठकीत चर्चिल्या विषयानुसार व बैठकीच्या कार्यसूचीनुसार निमंत्रित सदस्यांना बैठकीस उपस्थित राहण्याबाबत सूचित करणे.
- १०) घाऊक किंमती निर्देशांक काढण्याच्या कार्यपद्धतीच्या संगणकीकरण करण्याची रूपरेषा ठरविणे.
- ११) उपरोक्त विषयावर सविस्तर अभ्यास / चर्चा करून त्याबाबतच्या शिफारशी शासनास सादर करणे.
- १२) समिती सहा महिन्यामध्ये आपल्या शिफारशी शासनास सादर करील.